

Biskupské gymnázium, církevní základní škola, mateřská škola a základní umělecká škola Hradec Králové

Orlické nábřeží 356/1, 500 03 Hradec Králové

Profilová maturitní zkouška z českého jazyka a literatury

1. Písemná práce

Žák dostane na výběr ze 4 zadání. Zadání tvoří:

- název tématu,
- způsob zpracování, tj. vymezení slohového útvaru nebo komunikační situace,
- někdy i výchozí text nebo obrázek (vždy je určeno, zda má být tento materiál celý začleněn do vlastní práce, zda má funkci informativní, a je tedy třeba využít některé konkrétní údaje, příp. zda má jen funkci inspirativní).

Písemnou práci se rozumí vytvoření souvislého textu, jehož minimální rozsah je 250 slov.

Písemná práce trvá 110 minut včetně času na volbu zadání.

Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu.

Zadávané slohové útvary:

vypravování, úvaha, výklad, popis, líčení, charakteristika, zpráva, článek, formální dopis, recenze, reportáž, fejeton

2. Ústní zkouška – cíl, struktura, zadání a průběh

Cíl a struktura

Ústní zkouška ověřuje, zda žák dokáže analyzovat umělecký i neumělecký text, a také úroveň jeho komunikačních dovedností.

Zadání ústní zkoušky představuje pracovní list. Každý pracovní list obsahuje:

- a) výňatek z uměleckého textu;
- b) výňatek z neuměleckého textu;
- c) strukturu zkoušky.

Strukturu ústní zkoušky tvoří tři části:

1. analýza uměleckého textu;
2. literárněhistorický kontext literárního díla;
3. analýza neuměleckého textu.

Mezi výňatkem z uměleckého a neuměleckého textu nemusí být souvislost.

Žák prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

analyzuje umělecký text

- využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
- zasadí výňatek do kontextu díla;
- nalezne v textu motiv, téma;
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
- rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu);
- rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč);
- orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
- charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;

Biskupské gymnázium, církevní základní škola, mateřská škola a základní umělecká škola Hradec Králové

Orlické nábřeží 356/1, 500 03 Hradec Králové

- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);
- rozliší vázaný a volný verš;
- určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;

charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;

analyzuje neumělecký text

- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohového útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
- postihne hlavní myšlenku textu;
- oddělí podstatné a nepodstatné informace;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
- rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
- rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování;
- charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce);

formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

Zadání a průběh ústní zkoušky

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem. V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb.

Kritéria pro výběr děl k ústní zkoušce:

Žák vybírá 20 literárních děl ze školního kánonu literárních děl.

Požadavky na zastoupení děl v seznamu:

Světová a česká literatura do konce 18. století - min. 2 literární díla

Světová a česká literatura 19. století - min. 3 literární díla

Světová literatura 20. a 21. století - min. 4 literární díla

Česká literatura 20. a 21. století - min. 5 literárních děl

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama;
- seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Po vylosování zadání dostává žák 20 minut na přípravu. Samotná ústní zkouška trvá 15 minut.